

Door: Helen Meurs

Expressie d.m.v. handpoppen

In een ander stuk gaf ik al aan welke functie expressie kan hebben voor de sociaal-emotionele ontwikkeling van een kind. Wanneer je expressie zelf als uitlaatklep kunt ervaren, wanneer je zelf de lol en de voldoening kent van het creëren van iets nieuws, wanneer je je zelf kunt uitleven in muziek, geraakt kunt worden door de kleuren van een schilderij of de vormen van een beeld, wanneer je de macht van een hoge status en de onmacht van een lage status in spel hebt ervaren, kortom; wanneer je zelf hebt ervaren dat er door middel van expressie gevoelens en ervaringen opgeroepen worden die bij jezelf horen, die iets over jezelf zeggen, en die je dichterbij jezelf hebben gebracht, dan zul je kinderen deze ervaringen niet willen ontnemen. Sterker nog, dan zul je inzien dat expressie een middel is tot individualiserend onderwijs wat een positieve uitwerking heeft op het zelfbeeld van het kind. De behoefte aan expressie is een universele behoefte en geeft daardoor veel mogelijkheden voor de sociale ontwikkeling.

De pop is voor mij het ultieme expressiemiddel, zeker wanneer het om jonge kinderen gaat, de pop is de integratievorm van creativiteit en spel. Toen ik de pop voor het eerst meenam de klas in, dacht ik daar eigenlijk niet zo over na. Het zijn mijn ervaringen met de pop geweest die me hebben aangezet tot een nader onderzoek van dit expressiemiddel. Het viel me op dat de kinderen sterker reageerden op de pop, het viel me op dat bepaalde kinderen een sterke voorkeur hadden voor een bepaalde pop, het viel me op dat bepaalde kinderen de pop ervaringen vertelden die ze niet met mij deelden en het viel me op dat de kinderen spontaan poppenkastvoorstellingen begonnen te maken. Ik raakte enorm gefascineerd door het fenomeen pop, bleef allerlei nieuwe situaties aandragen om antwoorden te vinden op het "waarom" achter deze uitingen van de kinderen. Ik wilde het succes van de pop verklaren, het gebruik van de pop met argumenten onderbouwen, aantonen dat de pop tegemoet kwam in bepaalde behoeften van kinderen en dat het geen "toeval" was dat de pop zoveel succes had.

SOCIAAL-EMOTIONELE BELEVING EN POPPEN

In het boek "Poppen spelen de waarheid" van Kathy Wütrich en Gudrun Gauda¹ vond ik antwoorden op de bovenstaande vragen en bevestigen zij de waarde van spel en creativiteit zoals deze beschreven zijn door Lex Wils en Mark Kliphuis. In de volgende citaten beschrijven zij welke functie de pop in het kinderspel heeft en waarom kinderen voorkeur hebben voor bepaalde poppen:

"Het spel biedt het kind een mogelijkheid een zodanig afwijkende interpretatie van de werkelijkheid te geven, dat deze aansluit op zijn wensen en voorstellingen. Het spel heeft in ieder geval een *reinigende* functie: het reinigt de ziel doordat het het kind toestaat de wereld vorm te geven zoals hij dat zelf graag zou willen en/of het reinigt de ziel door het kind toe te staan actief dingen te bepalen die het anders passief zou moeten slikken. Kinderen die

¹ Poppen spelen de waarheid; in spel uitdrukken wat je niet zeggen kunt, door Kathy Wütrich en Gudrun Gauda, Lemnicaat Rotterdam, ISBN 90-6069-848-7

